

РЕШЕНИЕ

№ 297

Гр. София, 17 май 2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, първо наказателно отделение в публично заседание на шестнадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: МИНА ТОПУЗОВА
ЧЛЕНОВЕ: РУМЕН ПЕТРОВ
ХРИСТИНА МИХОВА

при участието на секретаря Марияна Петрова и в присъствието на прокурора Росица СЛАВОВА, като разгледа докладваното от съдия Топузова наказателно дело № 824 по описа за 2023г., за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл.346, т.1 от НПК.

Образувано е по касационна жалба от защитника на подсъдимия И. Г. К. срещу присъда № 13 от 21.09.2022 г., постановена по внохд № 642/22 по описа на Софийски апелативен съд в частта, с която е потвърдена присъда № 10 от 26.04.2021г. на Окръжен съд Благоевград по нохд № 36/21 г., с която подсъдимият К. е признат за виновен за престъпление по чл.302, т.1, пр. последно и т.2, б. „а“, вр. чл.301, ал.1 НК.

В жалбата и допълнението към нея, депозирани от защитника на подсъдимия К. - адв. Б. се сочат всички касационни основания по чл.348, ал.1 НПК. Нарушението на материалния закон е обосновано с липсата на доказателства за реализиране на обективните и субективни признаци на престъплението по чл.302, ал.1, т.2 от НК в посочената квалифицирана форма. Изводът на апелативния съд относно искане на подкуп чрез изнудване било неправилно и с оглед не посочването на неблагоприятните последици, с които да е бил заплашван св. К., ако не предостави сумата от 200 лв. Относно процесуалните нарушения се сочи, че са останали неизпълнени задължителните указания на ВКС в предходното отменително решение по делото и конкретно въззивният съд не е приобшил показанията на свидетелите М. и К., дадени в досъдебното производство, като в същото време се възразява и срещу процесуалната им годност поради лишаването на обвиняемите от участие в проведените разпити, рефлектиращо върху правото им на справедлив процес. Не бил даден отговор с какви конкретни действия подсъдимият К. е настоявал според съда да му се предостави наследващата се облага и за какво точно е била поискана, като не е бил обсъден и основен защитен довод за изтеглянето на паричната сума от св. К. след извършената проверка /при соченото от св. М. отстояние до банкомата превратно били анализирани данните в тази насока/. Не били обсъдени разминавания в показанията на двамата свидетели и липсата на обективност у М. /по въпросите какво е казано на св. К. от подсъдимия К., какво е било местоположението на четирите лица/, а единствено с аргумент за противоречие с тях били отхвърлени обясненията на подсъдимите.

Изложени са доводи и за явна несправедливост на наказанието, свеждащи се до сочени обстоятелства, според защитника с характер на изключително

смекчаващи отговорността /ниска обществена опасност, продължителен стаж в МВР и положителни характеристични данни/ с оглед прилагането на чл.55 от НК, както и на чл.66, ал.1 от НК за минималния изпитателен срок.

В касационното съдебно заседание подсъдимият К. и защитникът му поддържат доводите в жалбата, като акцентират на разстоянието до процесния банкомат и възможността да се изтегли парична сума от подсъдимия за сочения времеви период, при което не било осигурено разкриване на обективната истина. По отношение на неприобщените показания на свидетелите от досъдебното производство, се твърди, че същите са в основата на възприетата фактология. Сочи се и несъгласие с констатацията на въззивния съд за невъзможността да се санкционира пропускът да се конституира като страна в процеса пострадалият К..

Представителят на Върховната прокуратура счита жалбата за неоснователна и предлага оставянето в сила на съдебния акт. Счита, че въззивният съд е отговорил на всички възражения, включително и за възможността разстоянието от 200-300 м. до банкоматното устройство да се измине за около пет минути. Изложил е подробни съображения защо приема за достоверни свидетелските показания и липса на противоречия между тях, а обясненията на подсъдимите е счел само за защитна теза. Оценката на доказателствата е била правилна, като по несъмнен начин се установява авторството на престъплението, за което е признат за виновен подсъдимият.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните в производството и извърши проверка на въззивния съдебен акт в пределите по чл.347, ал.1 НПК, прие следното:

Настоящото касационно производство е второ по ред, след като с решение № 83 от 20.06.2022 г. по нд № 145/22 г. на ВКС поради допуснати процесуални нарушения е отменено решение на Софийски апелативен съд от 30.11.2021 г. по внохд № 977/21г., с което изцяло е била потвърдена присъда № 10 от 26.04.2021 г. на ОС – Благоевград по нохд № 36/2021 г.

С първоинстанционната присъда на ОС – Благоевград подсъдимите И. Г. К. и С. П. Т. са признати за виновни в това, че на 16.02.2019г. около 01.15ч. в гр. Банско на ул. „Иконом Чучулайн“ в качеството им на длъжностни лица и полицейски органи - младши инспектори, полицаи в група „Охранителна полиция“ към РУ – Банско при ОД на МВР - Благоевград, в съучастие като съизвършители помежду си, чрез изнудване посредством злоупотреба със служебно положение, са поискали и приели от М.Ю. К. дар – сумата от 200 лв., който не им се следва, за да не извършат действие по служба – да не извикат дежурен автопатрул по безопасност на движението, който да извърши проверка на М. К. като водач на л.а. „Х. А.“ с рег. № ***** за употреба на наркотично вещество, поради което и на основание чл.302, т.1 и т.2, б. „а“ вр. чл.301, ал.1, вр. чл.20, ал.2 и чл.54 от НК са осъдени на по три години лишаване от свобода и глоба в размер на по 1000 лева. На основание чл.66, ал.1 от НК е отложено изтърпяването на наказанията лишаване от свобода с изпитателен срок от три години. Подсъдимите К. и Т. са били лишени и от правото да упражняват полицейска професия за същия срок, а на основание чл.307а от НК са осъдени да заплатят в полза на държавата равностойността на предмета на престъплението.

След повторното разглеждане на делото от Софийски апелативен съд е постановена атакуваната понастоящем присъда № 13 от 21.09.2022 г. по внохд № 642/22г., с която съдебният акт е отменен в частта, с която е осъден С. П. Т., като същият е признат за невиновен и на основание чл.304 от НПК е оправдан за престъплението по чл.302, т.1 и т.2, б. „а“, вр. чл.301, ал.1, вр. чл.20, ал.2 от НК, а подсъдимият И. К. е признат за невиновен в това да е действал в съучастие с

подсъдимия С. Т. и за квалификацията по чл.20, ал.2 от НК. В останалата ѝ част присъдата на ОС Благоевград е потвърдена.

Подлежащите на разглеждане на първо място доводи в касационната жалба за допуснати процесуални нарушения по смисъла на чл.348, ал.1, т.2 от НПК почиват на твърдения за неизпълнение на указанията, дадени с отменителното решение на ВКС; за неизвършен от съда пълноценен доказателствен анализ и неправилно формиране на вътрешното му убеждение. Така сочените пропуски не могат да се сметат за налични при проследяване процесуалния развой на делото, позволяващ извода за извършена собствена пълна и задълбочена преценка на доказателствения материал от страна на апелативния съд в изпълнение на изискването по чл.13 НПК за разкриване на обективната истина. В съответствие с правомощията си за цялостната проверка на първоинстанционната присъда и съобразно указанията на върховната инстанция за „стриктен разбор на доказателствените материали, позволяващ коректни изводи по фактите“, съдебният състав е провел въззивно следствие, в рамките на което е допуснал разпит на подсъдимите, а в съдебно заседание са изслушани обяснения на подсъдимия С. Т. и са приети като писмени доказателства - предоставената от защита на подсъдимия Кьосев биографична справка на А. М. от сайта „Linked in“, придружена с констативен протокол на нотариус с рег. № 241 на Нотариалната камара за отпечатването ѝ. Въз основа на извършения пълноценен доказателствен анализ е възприета в основни линии идентична фактическа обстановка, но прецизирана за някои от приетите от първата инстанция факти, касаещи поведението на подсъдимия С. Т., което е обусловило и промяна в извода относно неговата съпричастност към инкриминираното деяние. Действително не е извършено приобщаване на коментираните показания на свидетелите К. и М. от досъдебното производство, дадени пред съдия по реда на чл.223 от НПК, както се твърди в жалбата, но на това изрично искане от страна на защитата съдът е дал мотивиран отговор както в съдебно заседание, така и при излагане на съображенията си по същество към постановената присъда, свеждащ се до липсата на необходимост за повторното изслушване на свидетелите и за евентуалното им поставяне в очна ставка. Този подход не е укорим на първо място с оглед принципната възможност аргументирано да се откаже уважаването на направено искане, и на второ - при вярно разчетените в конкретния случай указания на касационната инстанция, отчела единствено неправилното ползване на обсъжданите свидетелски показания от първия въззивен съдебен състав при постановяване на акта му. За да не уважи искането за повторното призоваване, разпит и извършване на евентуална очна ставка с посочените свидетели, съставът на САС е приел, че това не се налага за изясняване на делото, тъй като пред първата инстанция лицата са били подробно разпитани в присъствие на страните, с което са спазени изискванията на чл.6 от ЕКЗПЧ, а сочените противоречия могат да бъдат обсъдени в съвкупност с останалите доказателствени източници. Това е и сторено при решаване въпросите по съществуването на делото, видно от мотивите към присъдата. Техният прочит ясно сочи, че изводите по фактите не почиват на казаното от К. и М. в досъдебното производство, останали отново неприобщени чрез прочитането им в цялост именно поради преценката за отсъствието на констатирана съществена противоречивост с показания, дадени в съдебното производство. Това лишава от необходимост обсъждането на сочения от защитата аргумент за нарушаване правото на справедлив процес при провеждане на разпитите в процедурата по чл.223 от НПК, по който въпрос вече са изложени принципни съображения и от страна на предходния касационен състав. Следва да се отбележи, обаче и че именно поради това е напълно неоснователно оплакването за тяхното изключване от годния

доказателствен материал по делото, а твърдението, че все пак са поставени в основата на утвърдената от въззивния съд фактология е некоректно поднесено. Така всички значими за обвинението факти /с изключение на забравената дата на случая от св. М./ са били подробно възпроизведени от К. и М. при извършения разпит в съдебното следствие, без да са надградени, нито пък подменени по същество, като напълно споделимо е и ясно изложеното от апелативния съд становище за невъзможността две години след инкриминираната дата лицата да опишат случилото се с напълно идентични изрази, както и да сочат незначителни детайли, каквито са точното им местоположение и това на подсъдимите във всеки един момент от цялото времетраене на извършената проверка. Същото съображение е относимо и за твърдяното несъответствие между обсъжданите показания по въпроса за какво точно е била поискана инкриминираната парична сума, тъй като по този въпрос в основата на възприетата фактология са поставени категоричните показания на св. К. за възможността да бъдат извикани колеги на К., които да му направят тест за наркотици и ако излезе положителен, ще бъде проблем за него и че ще бъде пуснат само срещу сумата от 200 лв. Казаното от него впоследствие на св. М. по същество е идентично – „...защото са го заплашили иначе може да го задържат, да е много лошо, че тестовете за наркотици дават грешки и могат да му вземат книжката, да му направят не знам каква си там глоба и т.н. И общо взето това, че са му поискали 200 лева.“ /л.38 – гръб от нохд № 36/21 на ОС - Благоевград/. Поради това без основание е отправен упрек към въззивния съд за неотчетена съществена противоречивост в сочените показания. Решаващите изводи за последователно, правдиво и убедително поднесена информация от свидетелите за възникналия конфликт с М., при който му е ударен шамар от подсъдимия К. в отговор на искането му за легитимация, както и за поисканата от последния парична сума от 200 лв. от св. К. като водач на МПС, за да не бъде извършен тест за употреба на наркотични вещества, са проследими и основани на цялостна и задълбочена проверка на всички доказателства, без да са пренебрегнати обстоятелствата, на които е акцентирала защитата по време на процеса /късно подадения сигнал за корупционното поведение, местопребиваване на св. М. в гр. Банско по повод работата му като инструктор по сноуборд, а също и останалата наличност по банковата сметка на св. К. след изтеглянето на процесната сума/. С необходимата прецизност е обсъдено /на л.53 - гръб и л.55 – гръб от мотивите към присъдата/ основното сочено и понастоящем като некоректно оценено възражение от защитника за евентуалното изтегляне на паричната сума след извършената проверка. То е отречено не въз основа на твърдяното в жалбата отстояние на банкоматното устройство при МОЛ на ул. „Явор“ № 68 до фиксираното според GPS- справките местоположение на полицейския патрулен автомобил на ул. „Глазне“ 75 в значимия времеви интервал, а след обсъждане на свидетелските показания и обясненията на самите подсъдими за несъмненото извършване на проверката на ул. „Иконом Чучлайн“ и мястото на спиране на автомобила на К. на нея на около 200-250 м. от МОЛ „Банско“. В тази връзка без основание в жалбата избирателно се акцентира на показанията на св. М. за сочено от него различно отстояние – 600-700 м. или 400-500 м., като са игнорирани изрично отразената му неувереност за точност по въпроса, както и категорично съобщеното от него кратко време за връщане на К. след отдалечаването му в посока към магазините, което съвпада и с останалите гласни доказателства. Извън това следва да се отбележи и че независимо от технически неизследваното точно отстояние до банкоматното устройство, за което се претендира в жалбата, невъзможността за което почива на липсващото по делото заснето положение на автомобилите, изводът за достоверност на свидетелските показания за

предоставянето на процесната сума се основава и на съпоставката им с оценените като неубедителни обяснения на подсъдимите относно времетраенето на проверката и начина на протичането ѝ, включително и относно заявената им служебна ангажираност с попълване на документи при направеното за почивка отклонение от маршрута им, както и ценените писмени доказателства по делото - изискани справки от „Тексимбанк“ АД, протокол за оглед, разпечатки от пътни листове от GPS- системата, полицейски доклад за извършената проверка.

Предвид тези съображения касационният съд прие, че извеждането на правно значимите факти в настоящия случай не може да се счете за извършено в нарушение на процесуалните правила и формалната логика, като са изложени достатъчно съображения за възприетите доказателствени източници и как установените на тази база факти са относими към предмета на делото, а противоречията помежду им са коментирани по изискуемия професионално издържан начин с ясно излагане на причините за възприемането на едни и отхвърлянето на други. В този смисъл не може да бъде споделено оплакването за допуснати процесуални нарушения от категорията на съществените, което да доведе до отмяна на постановения съдебен акт. В допълнение и в отговор на направеното в съдебно заседание изрично възражение на защитата по изразеното от апелативния съд становище за нарушени права на пострадалия от деянието /поради приетото за отсъствието на такава фигура за конкретното престъпление/, е необходимо да се отбележи, че напълно коректно същото е било само отбелязано, без да е било допустимо коригирането му както от въззивния съд, така и понастоящем с оглед охраняване правата на подсъдимия, по чиято жалба единствено са образувани и двете съдебни производства.

Процесуално издържаното установяване на фактите по делото, без данни за неясно формиране на вътрешното убеждение на съда или в нарушение на процесуалните правила, е обусловило и възможността за тяхната коректна правна оценка. Фактически очертаното деяние, свързано с искане на наследваща се имотна облага – сумата от 200 лв., от страна на подсъдимия К. в несъмнено изясненото му дължностното качество и като полицейски орган, за да не предприеме визираното действие, включващо се в служебните му правомощия като полицейски инспектор /да извика дежурен автопатрул за извършване проверка на спрения водач К. за употреба на наркотично вещество с техническо средство - тест/, в съответствие със закона е счетоно за реализиращо престъплението подкуп, като са неоснователни оплакванията за неспазването му, поради липсата на обективните и субективни признаци на престъплението. Твърденията в жалбата са относими към извода за наличието на квалифициращото обстоятелство по т.2 на чл.302 от НК и конкретно на използваната принуда от страна на подсъдимия К., както и на фактически констатации за неблагоприятните последици, с които е бил заплашен св. К., ако не предостави паричната сума. Принципно вярно от страна на защитата се акцентира на утвърденото в цитираната задължителна съдебна практика разбиране за наличието на злоупотреба със служебно положение, когато дължностното лице, с цел да набави за себе си облага, постави друго при условия, които го принуждават да даде наследваща се облага, за да предотврати извършването на такова действие или бездействие по служба, които биха поставили в опасност или накърнили негови законови права и интереси. В процесния случай наличието на такава хипотеза е обосновано ясно и недвусмислено в мотивите на съдебния акт с изричното открояване на сочените от подсъдимия неблагоприятни последици за свидетеля К. като проверяван водач на МПС, свеждащи се не просто до изследването му за употреба на наркотични вещества, за което последният не е и имал сериозни притеснения, но и най-вече с очертаната възможност поради грешка

тестът да е положителен, с произтичащите от това значителни негативни последици, включващи глоба и лишаване от права. За да избегне същите свидетелят не е бил поставен в положение да избира дали да изпълни искането, а на зависимост от поведението на полицейския служител, изводимо от изричното му условие да предостави исканата сума и само така ще бъде пуснат. В тази насока напълно коректно съдът е акцентирал на значимите за този му извод обстоятелства, касаещи правомощията на подсъдимия К. да предизвика проверка и задържане на лицето, макар и за известен времеви период, както и на задържаните му към този момент документи и лични вещи, с оглед на което правилно е счетено за налично оспореното квалифициращо обстоятелство по т.2 на чл.302 НК – реализиране на подкупа чрез изнудване посредством злоупотреба със служебното положение.

Относно оспорената справедливост на наложеното наказание също следва да се посочи, че не са налице основания за намеса на касационната инстанция, тъй като всички значими за отмерването му обстоятелства са били обсъдени коректно и отчетени от съдилищата с налагане на минималния по размер наказание лишаване от свобода за срок от три години, което в съвкупност с останалите санкции – глоба в размер на хиляда лева и лишаване от право за заемане на длъжност в системата на МВР за срок от три години, са счетени за достатъчни да осигурят постигането на целите по чл.36 от НК. Няма спор, че съобразно приложената по делото кадрова справка подсъдимият К. е служител в МВР от 2011 г., като е бил ангажиран в звена, свързани с охрана на обществения ред в ОДМВР гр. Враца и гр. Благоевград. През този период е бил награден през 2014 г. с „писмена похвала“ и не е наказван /по подадените спрямо него през 2018 г. два сигнала за неправомерни действия, един от които е касаел употребена сила при проверка на автомобил, са извършени вътрешни проверки, приключили с липсата на установено нарушение на служебната дисциплина/, но това е обосновоало извода на съдилищата за наличието на добри негови характеристични данни и липсата на отегчаващи отговорността му обстоятелства. При конкретно очертаното му неправомерно поведение, свързано именно с особено укоримо проявление на нарушените служебни задължения, на безукорната му работа като полицейски служител, не би могло да се придаде в по-голяма степен значимост при отмерване на наказанието, включително и в желаната от защитата насока за прилагане на съществено смекчаващия отговорността институт по чл.55 от НК. Отсъствието на предпоставките за това е обсъдено от въззивния съд и не налага допълнително излагане на съображения, а приложението на чл.66 от НК с минимално определения изпитателен срок сочи за достатъчно проявена снизходителност при санкционирането на дееца.

Предвид изложените съображения и на основание чл.354, ал.1, т.1 от НПК Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

РЕШИ:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивна присъда № 13 от 21.09.2022г. по внохд № 642/22 г. по описа на Софийски апелативен съд.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.